

SPEEL HET WIN-WIN-SPEL

VISIE

De ouderkoepels kregen van het departement onderwijs de "Engagementsverklaring tussen school en ouders" als kernopdracht voor drie jaar (2009-2011). Hierbij moet er bijzondere aandacht gaan naar het bereiken van de doelgroepen; allochtone en (kans)arme ouders. In het stappenplan dat wij daarvoor ontwikkelden, opteren we voor het zoeken naar een laagdrempelig instrument om deze doelgroepen te bereiken. Dit werd een laagdrempelige versie van het win-win-spel.

Om tot een zinvolle handleiding bij dit spel te komen, deden we een beroep op de expertise van andere partners binnen onderwijs en welzijn; de onderwijskoepels, de clb's en volgende middenveldorganisaties: het Forum van Etnisch-culturele Minderheden, het Vlaams Netwerk Armoede, het Vlaams Minderhedencentrum, het Centrum voor Gelijkheid van Kansen en Racismebestrijding, Samenlevingsopbouw Vlaanderen. Belangrijk om vooraf te bepalen is waarom je het spel wil spelen met doelgroepouders. Wat verwacht je ervan? Vanuit welke motivatie doe je dit? Denk vooraf na over wat je met de resultaten wil doen.

Het aangepaste win-win-spel heeft tot doel om een dialoog op gang te brengen met alle ouders! Daarom is het van belang om ook de verwachtingen en bezorgdheden van bepaalde doelgroepen te kennen m.b.t. de vier pijlers

van de engagementsverklaring: *het oudercontact, voldoende aanwezigheid (inclusief op tijd komen) en deelnemen aan het spijbelbeleid, deelnemen aan alle vormen van individuele begeleiding, positief engagement ten opzichte van de onderwijstaal van de school.* Hoe staan ouders uit die doelgroepen hier tegenover? Welke specifieke drempels ervaren zij? Hoe kan hier rekening mee gehouden worden bij de werking rond het win-win-spel?

HANDLEIDING WIN-WIN-SPEL

WAAROM DIT SPEL?

Vanaf het schooljaar 2010-2011 staat de engagementsverklaring in het schoolreglement. Dat beschrijft de wederzijdse afspraken tussen ouders en school. Wat verwacht je als schoolteam van de ouders? En wat verwachten de ouders van het schoolteam? Waar engageren beide partijen zich voor? Ga samen zitten, speel het win-win-spel en ga met elkaar in dialoog. Zes verwachtingen, zes engagementen. Geen verliezers, enkel winnaars! Leg je kaarten op tafel en domino mee.

WAT HEB JE NODIG?

- een ploeg ouders en een schoolteam
- een open geest
- een leuke, verrassende plek om te spelen

HOE SPEEL JE?

STAP 1. Knip de kaarten los op de zwarte stippellijn.

STAP 2. Verdeel de groene OUDERS-kaarten onder de ouders en de gele SCHOOL-kaarten onder het schoolteam.

STAP 3. Elke kaart geeft een verwachting en engagement weer die passen bij een engagement en verwachting van de andere partij. Bekijk en bespreek ze eerst binnen de groep (ouders/schoolteam).

STAP 4. Elke groep duidt een verslaggever aan die mogelijke aandachtspunten noteert.

STAP 5. Ouders leggen de eerste kaart op tafel waarop staat wat ze van het schoolteam verwachten. Het schoolteam reageert met een engagement op een van zijn kaarten: wat zal het doen om die verwachting waar te maken? Het legt die zoals bij een dominospel naast de verwachting van de ouders. Op die engagementskaart staat meteen ook welke inspanningen het schoolteam van de ouders verwacht. Daarop reageren de ouders met een engagement. Leg zo het hele dominospel. Bouw telkens voort op de nieuwe verwachting die op tafel komt.

STAP 6. Niet elke kaart is misschien even toepasbaar op de schoolsituatie. De discussie telt (hoe doe je dat, wat spreek je af...). Maak extra kaarten bij als je andere verwachtingen wil uitspreken.

STAP 7. Jullie hebben nu een stevige oefening gemaakt om samen op school de ENGAGEMENTSVERKLARING op te stellen of bij te schaven en te laten onder-tekenen.

10 TIPS OM HET SPEL TE SPELEN.

1. Zoek naar de meest geschikte manier om het spel aan te kondigen. Gebruik verschillende kanalen:
 - aankondigingsbord school
 - flyer
 - persoonlijk aanspreken: schoolpoortcontact, ophaalmoment in de klas,...
 - via externen: schoolopbouwwerk, buurtwerk, straathoekwerker, brugfiguur, allochtone zelforganisatie, vereniging waar armen het woord nemen,...
 - vaste contactpersonen: zorgcoördinator, groene leerkracht, klastitularis, leerkracht, ...

Herhaal de aankondiging regelmatig en op verschillende manieren. Denk ook aan mogelijkheden zoals sms, e-mail, via de kinderen,...

2. Zorg voor een leuke, gezellige plek om het spel te spelen. Dit hoeft niet noodzakelijk binnen de school te zijn. Andere mogelijkheden zijn het buurthuis, een lokaal van een allochtone zelforganisatie of een vereniging waar armen het woord nemen,...
3. Speel het spel eerst zelf zodat je het goed onder de knie hebt vooraleer je

het speelt met een doelgroep. Een schoolteam kan vooraf overleggen over verwachtingen en engagementen.

4. Zorg voor een warm onthaal! Geef aan dat het de bedoeling is om tot een constructief gesprek te komen. Elke mening telt. Het is niet de bedoeling om elkaar te overtuigen. Bespreek de haalbaarheid van verwachtingen en engagementen.
5. Bepaal vooraf de doelgroep waarmee je het spel wil spelen. Houd er rekening mee dat een homogene doelgroep het gesprek makkelijker kan maken dan een heterogene. Zorg er ook voor dat, binnen de groep ouders (indien heterogeen samengesteld), geen dominerende groep uit één bepaalde gemeenschap aanwezig is. Iedereen moet zijn zegje kunnen doen. Als het kan, win dan vooraf informatie in over wat er leeft rond de engagementsverklaring.
6. Maak eventueel extra kaarten als je nog andere verwachtingen aan bod wil laten komen.
7. Beide groepen zijn bij voorkeur even groot in aantal. Een onevenwicht kan een drempel vormen. Zorg er in ieder geval voor dat er geen minderheid aan ouders is.
8. Pas je taalgebruik aan, aan de doelgroep waarmee je speelt. Herhaal wanneer je merkt dat iets niet duidelijk is. Wanneer er beroep gedaan wordt op tolken moeten er vooraf duidelijke afspraken gemaakt worden m.b.t. hun rol.
9. Houd rekening met het directe taalgebruik van mensen uit bepaalde doelgroepen. Ga na of je goed begrepen hebt wat iemand zegt zodat er geen misverstanden ontstaan. Actief hertalen kan hierbij helpen.
10. Ga er van uit dat wellicht niet alle kaartjes aan bod kunnen komen. Beperk daardoor ook de speelduur om de interesse hoog te houden. Zorg zelf voor prioriteiten in het aanbod. Begin met de duidelijkste engagementen; oudercontact, op tijd komen.

WAT DAARNA?

- Zorg voor een terugkoppeling van de resultaten naar het schoolteam en de ouderwerking.
- Laat de resultaten kennen aan de doelgroep waarmee je speelde op een gezellig terugkommoment. Ook individueel terugkoppelen is een mogelijkheid. Denk hierbij aan informele contacten of het meer formele oudercontact.
- Maak duidelijk welke acties aan de resultaten gekoppeld gaan worden. Wat vinden de ouders hiervan?
- Evalueer het hele proces. Wat vonden de doelgroepouders hier van? Vinden ze het spel een goede werkvorm? Is dit voor herhaling vatbaar rond andere onderwerpen?
- ...

OMSCHRIJVING VAN DE ONDERWERPEN:

Onderstaande omschrijvingen verduidelijken wat de onderwerpen op de kaarten inhouden. Ze geven weer waarom het belangrijk is om hierover verwachtingen en engagementen te formuleren.

OUDERCONTACT

Het oudercontact is een uitgelezen moment waarop de leerkracht en de ouders informatie kunnen uitwisselen over de prestaties, de betrokkenheid en het welbevinden van het kind. Als ouders en school inspanningen leveren om aanwezigheid op het oudercontact mogelijk te maken en een aangename sfeer te creëren dan is het oudercontact voor alle partijen een constructief moment.

SCHOOLREGLEMENT

Het schoolreglement is het geheel van rechten, plichten en afspraken tussen school, leerlingen en ouders. Een beknopt, duidelijk en verstaanbaar schoolreglement kan bijdragen tot het naleven ervan.

INSCHRIJVINGSMOMENT

Het inschrijvingsmoment is het eerste moment waarop ouders en school met elkaar in gesprek gaan en waar het pedagogisch project en het schoolreglement, naast andere zaken, kunnen besproken worden. Een warm onthaal maakt van het inschrijvingsmoment meer dan een papieren moment. Het is het begin van een respectvolle en duurzame vertrouwensrelatie.

OP TIJD!

Om de schooltijd gestructureerd te laten verlopen is het belangrijk dat iedereen op tijd is. Samen lessen of activiteiten kunnen starten draagt bij tot een aangenaam leer- en leefklimaat op school.

SPIJBELEN

Aanwezigheid van de leerlingen op school is belangrijk voor de schoolloopbaan en het sociale contact. Dit geldt zowel voor kleuters als voor leerlingen uit lager en secundair onderwijs. Het is belangrijk dat ouders en school elkaar informeren over al dan niet problematische afwezigheden. Zo kan er snel samen aan het onderliggende probleem gewerkt worden. Afspraken over het melden van afwezigheden en een duidelijk spijbelbeleid kunnen hier toe bijdragen.

ZORG

Scholen hebben steeds meer oog voor individuele zorg en begeleiding van leerlingen. Daarom ontwikkelen zij een schooleigen zorgbeleid met specifieke aandachtspunten. Bij individuele zorgbegeleiding is het wenselijk dat school en ouders een gezamenlijk traject uitstippelen. Het is belangrijk dat zowel leerlingen als ouders weten tot wie ze zich kunnen richten en dat deze personen vlot bereikbaar zijn.

COMMUNICATIE

Een open, eerlijke en transparante communicatie tussen school, ouders en leerlingen is de spil van een aangenaam schoolklimaat. Om bij te dragen tot een vlotte communicatie moeten alle partijen open staan voor de verwachtingen van de anderen, rekening houdend met hun diversiteit.

NEDERLANDS

In Vlaanderen is Nederlands de onderwijstaal. Toch is dit geen evidentie voor anderstalige ouders en hun kinderen. Dit vraagt dan ook van alle betrokkenen voldoende inspanningen en tegemoetkomingen om, in het belang van de leerling, tot communicatie te komen.

CULTUUR EN TAAL

De grote diversiteit in de samenleving weerspiegelt zich in de school. Cultuurverschillen beperken zich niet enkel tot anderstaligheid maar situeren zich ook op het vlak van gezinssamenstelling, gewoonten, normen en waarden,... Openstaan voor en kennis hebben over de verschillende culturen in de school verhoogt het wederzijds begrip en respect.

SPELKAARTEN

ENGAGEMENT = E

VERWACHTING = V

Onderstaande vragen bij de spelkaarten kunnen helpen om het gesprek rond de verschillende onderwerpen op gang te brengen.

SPELKAART 1

E = oudercontact

Kom je naar het oudercontact?

Waarom vind je het belangrijk om naar het oudercontact te gaan?

Waarom kom je misschien niet naar het oudercontact?

Hoe kan je er zelf toe bijdragen dat het oudercontact een fijn moment wordt?

Wat wil je zelf inbrengen op het oudercontact?

V = oudercontact

Wat verwacht je van het oudercontact?

Wat verwacht je van de school en de leerkracht wanneer je naar het oudercontact komt?

Wat maakt dat het oudercontact een fijn moment wordt?

Wat maakt dat het oudercontact geslaagd is voor jou?

SPELKAART 2

E = oudercontact

Hoe maak je van het oudercontact een fijn moment?

Hoe maak ik van het oudercontact een moment waarop ouders zich welkom voelen om samen te praten over hun kind?

Hoe zoek je samen met de ouders naar een geschikt moment om samen over hun kind te praten?

Heb je er zicht op hoe ouders het oudercontact ervaren? Hoe weet je dat?

Hoe tracht je ouders die niet naar het oudercontact komen toch te bereiken?

V = schoolreglement

Verwacht je dat ouders en leerlingen het schoolreglement lezen en kennen?

Hoe komt het dat vele ouders en leerlingen het schoolreglement niet lezen en kennen?

Hoe kan je er voor zorgen dat ouders en leerlingen het schoolreglement lezen

zodat daar samen kan over gepraat worden en waar nodig kan verduidelijkt worden?

SPELKAART 3

E = schoolreglement

Lezen ouders het schoolreglement?

Houd jij je aan de afspraken die in het schoolreglement staan?

Heb je meer uitleg nodig bij het schoolreglement?

Vraag je naar meer uitleg rond afspraken uit het schoolreglement die niet duidelijk zijn?

V = inschrijvingsmoment

Verwacht je een warm onthaal bij de inschrijving?

Wil je bij de inschrijving kunnen vertellen wat je van de school verwacht?

Welke informatie wil je krijgen en zelf geven bij een inschrijvingsgesprek?

Wil je een rondleiding krijgen door de school?

Wat maakt dat je tijdens de inschrijving meer vertrouwen krijgt in de school?

SPELKAART 4

E = inschrijvingsmoment

Is het inschrijvingsmoment voor jou meer dan alleen gegevens invullen?

Praat je met de ouders over de zorg die de school aan hun kind kan bieden?

Maak je tijd om samen het schoolreglement te bekijken?

Vraag je aan ouders wat zij van de school verwachten?

Wat doe je om van het inschrijvingsmoment een warm onthaal te maken?

V = Op tijd!

Waarom verwacht je dat elk kind op tijd op school is?

Vertel je aan ouders waarom het belangrijk is dat hun kind op tijd op school is?

Hoe snel verwacht je dat ouders de school verwittigen wanneer hun kind niet op tijd kan zijn?

SPELKAART 5

E = Op tijd!

Breng je de kinderen altijd op tijd naar school?

Wat doe je als ouder om er voor te zorgen dat je kind tijdig op school aanwezig is?

Zorg je er ook voor dat je kind aanwezig is tot en met de laatste dag vóór elke

schoolvakantie!

Wat doe je als je hoort dat je kind toch niet tijdig op school is?

Kan je met je kind praten over spijbelen?

V = spijbelen

Wat verwacht je van de school wanneer je kind zou spijbelen?

Apprecieer je eerder een telefoontje, een gesprek of een huisbezoek van de school om het probleem te bespreken?

Welke maatregelen verwacht je dat de school neemt tegen spijbelen?

Moet de school zelf de spijbelaars aanpakken of gebeurt dit in samenspraak met de ouders?

Hoe snel wil je dat de school verwittigt bij afwezigheid?

SPELKAART 6

E = spijbelen

Pakt de school de spijbelproblematiek samen met de betrokken ouders aan? Met welke middelen of via welke kanalen kan de school het snelst de ouders bereiken?

Laat je de ouders al bij het onthaal of de inschrijving weten hoe de school omgaat met spijbelen?

Heeft de school een strategie voor spijbelen of afwezigheden?

V = spijbelen

Moeten alle ouders de regels rond afwezigheid en spijbelen kennen?

Verwacht je dat ouders de procedures rond spijbelen kennen?

Verwacht je dat ouders actief meedenken om het spijbelen te stoppen?

Welke inspanningen verwacht je van ouders als hun kind spijbelt?

SPELKAART 7

E = spijbelen

Hoe ga je als ouder om met het spijbelbeleid op school?

Welke inspanningen kan je als ouder doen om het spijbelbeleid te kennen?

Wat kan je als ouder doen als je kind niet op school kan zijn omwille van ziekte of een andere reden?

Doe je inspanning om met de school in dialoog te gaan over spijbelen of afwezigheid?

V = Zorg!

Willen ouders weten wat het zorgbeleid op school biedt?

Ken je de zorgleerkracht of leerlingenbegeleider van de school?

Weet je wanneer de zorgleerkracht of leerlingenbegeleider bereikbaar is voor een gesprek?

Waar vind je dat een 'moeilijk' gesprek het beste doorgaat?

Weet je waarvoor je bij welke (zorg)leerkracht terecht kan?

SPELKAART 8

E = Zorg!

Is er plaats voor het betrekken van ouders binnen je zorgbeleid?

Worden alle ouders op de hoogte gebracht van de werking van het zorgbeleid binnen de school?

Tot waar gaan de mogelijkheden, waar zijn de grenzen?

Wat kan je doen om van de zorgleerkracht of leerlingenbegeleider gemakkelijk 'aanspreekbare' mensen te maken?

Is de school toegankelijk en 'laagdrempelig' genoeg voor ouders?

V = Zorg!

Verwacht je dat ouders actief ingaan op het zorgbeleid?

Vind je het belangrijk dat ouders de school op de hoogte houden van eventuele problemen met het kind?

Vind je het belangrijk dat ouders problemen reeds melden bij inschrijving van het kind?

Vind je dat ouders mee naar oplossingen kunnen zoeken wanneer hun kind speciale zorgen nodig heeft?

SPELKAART 9

E = Zorg!

Zijn ouders bereid om samen met de school naar een oplossing te zoeken wanneer hun kind speciale zorg nodig heeft?

Is dit voor de ouders haalbaar?

Wat hebben de ouders nodig om dit engagement waar te kunnen maken?

Wat doen de ouders zelf om dit engagement waar te maken?

Krijgen de ouders genoeg informatie om hieraan te voldoen?

Begrijpen de ouders voldoende wat de zorg inhoudt?

Kennen de ouders de zorgleerkracht voldoende?

V = communicatie

Vinden ouders dat de school voldoende en duidelijk communiceert?
 Hebben de ouders hier specifieke verwachtingen over naar de school toe?
 Wat vinden de ouders van de communicatie van de school zoals die nu verloopt?
 Waar loopt het soms fout voor de ouders?
 Wat kan er beter, anders of extra gebeuren voor de ouders?

SPELKAART 10

E = communicatie

Doet de school inspanningen om duidelijk te communiceren met alle ouders?
 Is het voor het schoolteam duidelijk of alle informatie goed overkomt bij alle ouders?
 Hoe kan je dit als schoolteam/ leerkracht te weten komen?
 Weet de school op welke manier zij met ouders het best kan communiceren?
 Houd je als schoolteam/ leerkracht rekening met drempels en gevoeligheden?
 Doet de school hiervoor beroep op externe partners?
 Als het antwoord op de vorige vraag positief is, hoe zet je dit dan om in de praktijk? Komt dit aan bij de ouders? Merken zij iets van de inspanningen?

V = Nederlands

Wat verwacht de school van de ouders m.b.t. het Nederlands?
 Verwacht de school dat ouders Nederlands praten? Waarom?
 Waar, wanneer verwacht de school dat ouders Nederlands praten?
 Welke inspanningen verwacht de school van ouders die het Nederlands minder machtig zijn?

SPELKAART 11

E = Nederlands

Moedigen jullie je kinderen aan om Nederlands te praten?
 Kunnen de anderstalige ouders dit engagement opnemen?
 Wat hebben de ouders nog nodig om dit engagement waar te maken?
 Hoe proberen zij dit engagement te vervullen?
 Krijgen de ouders de juiste hulp van school of omgeving om dit waar te maken?
 Wat kan de school doen om deze ouders te benaderen, heeft zij daar de kennis voor?

V = cultuur

Verwachten we dat de school rekening houdt met de cultuurverschillen?
 Houdt de school hier rekening mee?

Wat verwachten de ouders dat de school hieromtrent realiseert?
 Kunnen de ouders hieraan meewerken?
 Hebben ze zelf ideeën hoe ze dit kunnen doen?

SPELKAART 12

E = cultuur

Houdt de school rekening met cultuurverschillen?
 Vindt de school dit belangrijk? Hoe gaat ze om met de cultuurverschillen?
 Is de school voldoende op de hoogte van de verschillen om hier rekening mee te houden?
 Hoe informeert het schoolteam zich om dit engagement te kunnen vervullen?
 Betreft de school de ouders hierin?

V = oudercontact

Verwacht de school dat alle ouders naar het oudercontact komen?
 Hoe maakt de school deze verwachting duidelijk aan de ouders?
 Heeft de school een visie op het oudercontact? (sfeer, verloop, doel,...)
 Houdt de school rekening met de mogelijkheden van de ouders om het oudercontact te kunnen bijwonen? Kan dit ook doorgaan op een ander moment, een andere plaats? Is er kinderopvang voorzien?
 Weet de school waarom sommige ouders niet naar het oudercontact komen?

klasse
voor ouders

Klasse voor Ouders, VCOV, KOOGO en GO! ouders ontwikkelden dit spel.

ouders

1

VERWACHTING
oudercontact

ENGAGEMENT
oudercontact

school

2

VERWACHTING
schoolreglement

ENGAGEMENT
oudercontact

ouders

school

ouders

school

3

ENGAGEMENT
schoolreglement

VERWACHTING
inschrijvingsmoment

4

ENGAGEMENT
inschrijvingsmoment

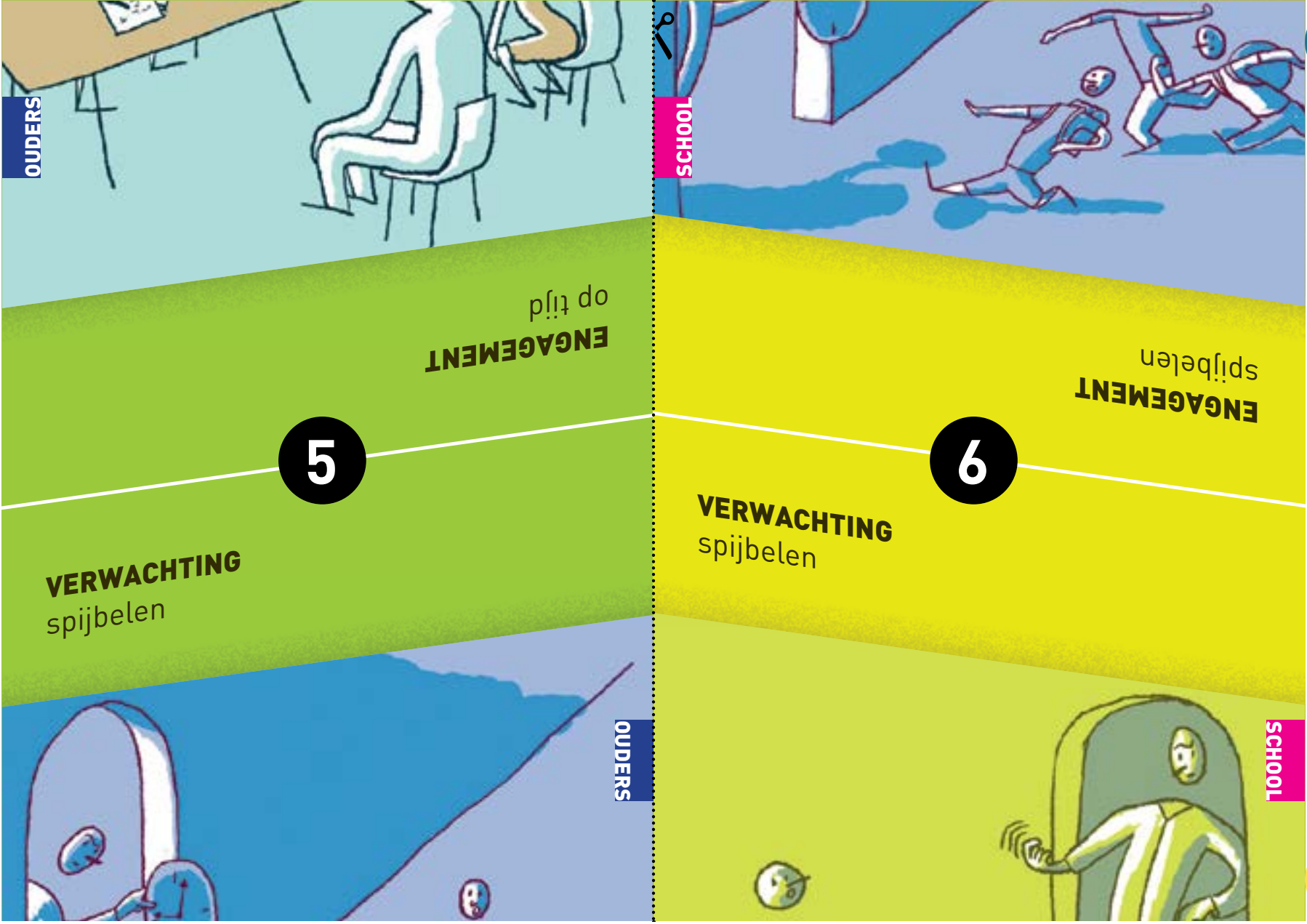
VERWACHTING
op tijd

ouders

school

ouders

SCHOOL

ENGAGEMENT
spijbelen

7

VERWACHTING
zorg!

ouders

ENGAGEMENT
zorg!

8

VERWACHTING
zorg!

SCHOOL

ouders

school

ENGAGEMENT
zorg!

9

VERWACHTING
communicatie

ouders

VERWACHTING
Nederlands

10

ENGAGEMENT
communicatie

school

ouders

school

11

12

VERWACHTING
cultuur

ENGAGEMENT
Nederlands

VERWACHTING
oudercontact

ENGAGEMENT
cultuur

Heer
Halewijn
zong een liedekijn...

Al wie dat
hoorde...

ouders

Mbote!

'Aleo!

school

ouders

school

school

ouders

